GAZETA LWOWSKA.

W Sobotę. Nro. 127. 9. Sierpnia 1817.

Wiadomości kraiowe.

Ze Lwowa. — N. Pan zważywszy mnogość interessow w kraiowym Rządzie Galicyyskim, postanowił własnoręcznym biletem z dnia 27go Lipca pomnożyć etat Urzędnikow departamentem 15stym, który z Radcy gubernialnego, z Sekretarza gubernialnego i z Koncepisty gubernialnego, pobieraiących systemowe pensye, składać się będzie.

Oprocz tego raczył N. Pan dla dobra służby, i dla złożenia Obywatelom dowodu szczególnieyszego zaufania swoiego postanowić, aby dway Galicyanie, maiący wyższe ukształcenie, znani z prawości swoiey i posiadaiący szacunek powszechny, iako bezpłatni rzeczywiści Radcy gubernialni, w Radzie Rządu kraiowego zasiadali i głosowali.

N. Pan rozkazał własnoręcznym biletem swoim z dnia 27. Lipca, aby Rzeszowski Starosta cyrkułowy Stieber, przeniesionym był do Rady Rządu kraiowego; iednakże raczył J. C. K. Mość w dowód naywyższego ukontentowania swoiego z gorliwych i poczciwych usług iego, nie tylko zostawić mu całą pensyę iego 2500 ZR., ale nawet i połączoną z teraźnieyszym urzędem iego dopłatę 500 ZR.

W iego mieysce, przeznaczył N. Pan Radcę rządowego Du Chet, na Starostę cyrkułowego.

N. Pan raczył własnoręcznym biletem z dnia 27. Lipca Wice-Starostę cyrkułowego, Ludwika Kajetana Baroni de Cavalcabo, tudzież Sekretarzy gubernialnych Antoniego Hampel i Aloizego Thürmann, mianować nayłaskawiey Radcami gubernialnymi kraiowego Rządu Galicyyskiego.

Maiąc N. Pan wzgląd na długoletnie usługi Galicyyskiego Radcy gubernialnego, Franciszka Schreibera, dozwolił mu dobrze zasłużonego spoczynku używać i wyznaczył mu pensyę normalną.

Wiadomości zagraniczne.

Kraie Barbaryyskie.

Według wiadomości z Gibraltaru z dnia 23go Czerwca, zawinęła tam korweta Tunetańska o 26 działach i 200 ludzi osady, a to z krążenia, które na morzu północnem odbyła, a przytem dwa okręty Hamburskie, ieden z bożem, a drugi wełną i ryżem naładowany, zabrała. Kapitan obydwóch tych okrętów znaydował się iako ieniec na pokładzie korwety, która ma banderę Admirała Musztafy. Ten Admirał ma w służbie swoiey sternika Angielskiego, któremu co miesiąc po 40 piastrów płaci. Chciał w Gibraltarze czekać na resztę eskadry swoiey, złożoney z szonera i ze slopa woiennego, a przed przybyciem swoiem nie wiedział ieszcze, że dwa okręty Hamburskie towarzyszom rozboiu iego odebranemi zostały.

Woyna między Algierem i Tunis była iuż wypowiedzianą, lecz kroki nieprzyiacielskie ieszcze się nie rozpoczęły.

Roszerzona przez gazety Angielskie pogłoska o zamordowaniu kilku Konzulow Europeyskich w Algierze, nie sprawdziła się.

Zjednoczone Stany Ameryki północney.

Donoszą z Filadelfii pod d. 16. Maia, iż 40 kilka rodzin z południowey Francyi, założyło osadę w wyższey Luizyanie, kupiwszy tanio grunta rozległe blisko na 50 mil Angielskich, a co do klimatu, żyzności i położenia maiące wielkie podobieństwo do żyznych okolic Awenionu i Montpellieru. Przyczyną licznego wynoszenia się mieszkańców z Anglii i Francyi do wolney Ameryki, nie iest bieda, ale raczey nieukontentowanie z politycznego stanu rzeczy.

Dway Leodyyczykowie, mechanicy, wynieśli się przed 6ciu laty do połnocney Ameryki. Tak im się powiodło, iż teraz małą osadę w żyznym Kraiu przy uyściu rzeki Missouri do Missisipi założyli, i nazwali ią Nowem-Leodyum.

Brazyliia i Portugaliia.

O doniesionych (*w przeszłym numerze gazety naszey*) wypadkach w Pernambuco, zawiera gazeta Wiedeńska następuiący artykuł: Wypadek, który łatwo można było przewidzieć, skończył nareszcie tak osławione zawichrzenie Pernambukanskie, które za straszliwą rewolucyę wystawiać chciano. Bahiyska milicya kraiowa wystarczyła na zniszczenie nieznaczącey liczby buntowników, którzy pomienioną posadę byli opanowali, lecz u większości rostropnych mieszkańców naymnieyszego wsparcia nie znaleźli. Klęska we dwóch bitwach, dnia 18go i 19go Maia w okolicach przylądka S. Augustin poniesiona, rozproszyła całe woysko Don Martineza, tak zwanego Gubernatora patryotów.

Skoro wiadomość o tem do miasta Recife doszła, wybuchnęła tam przeciwna rewolucya; prawi mieszkańcy porwali się do broni, i pochwytali wszystkich owych patryotow, którzy nie byli tak mądrymi, aby uciekli. W pierwszym zapale rozsiekało pospólstwo trzech takich winowayców. Powiadaią, że się maytkowie Portugalskich, iako też i innych okrętów pod Pernambuco stoiących, do tey przeciwney rewolucyi naywięcey przyczynili, gdyż w same tylko noże uzbroieni na ląd wyskoczyli, gdzie się wielu mieszkańców do nich przyłączyło. Przez cały dzień 20sty Maia ścigała Bahiyska milicya kraiowa uciekaiących buntowników. Gdy pod Olindą stanęła, miała ukontentowanie oglądać na wałach tey twierdzy chorągiew Królewską powiewaiącą, która iuż także i w Recife wywieszoną była.

Naczelnicy buntu, a mianowicie Don Martinez, schronili się do lasów w głąb Kraiu. Oddziały woyska ścigały ich, i spodziewano się, że ich wkrótce dostaną; nie mogą się bowiem morzem uratować, ponieważ woysko Królewskie wszystkie brzegi osadziło.

Powstenie w Pernambuco, które dnia 7. Marca wybuchnęło, nie mogło się dłużey, ich przez półtora miesiąca utrzymać. Tymczasem wynosi szkoda, którą przez to na mieyscu zrządzono, kilkanaście miliionów; lecz skutki onegoż moralne i polityczne, całkiem sprzyiały sprawie monarchiczney. Brazyliianie zjednali sobie sławę w obliczu całego świata, ubiegaiąc się w stłumieniu zarodów ducha anarchicznego, które się w łonie piękney ich Oyczyzny rozwiiały. Tę wiadomość otrzymano w Lizbonie dnia 30. Czerwca przez okręt pocztowy Noronha, który tam po 58 dniowey żegludze z Rio-Janeiro zawinął. Widząc port Pernambukański wolny, i chorągiew Krolewską na wałach powiewaiącą, przybił tamże i powziął wiadomość o szczęśliwey zmianie, które tam nastąpiła.

Urzędowa gazeta Rio-Janeirska z dnia 1. Maia, ogłosiła list P. Józefa Careirra da Serra, pełnomocnego Ministra Króla Brazyliiskiego i Portugalskiego przy Zjednoczonych Stanach Ameryki półnoeney, do Sekretarza spraw zagranicznych pomienionych Stanów, Pana James Monroe, pod dniem 28. Grudnia pisany, w którym się tenże Minister Portugalski tak na uzbraiania w rozmaitych portach Zjednoczonych Stanów, celem krążenia przeciwko Hiszpanom i Portugalczykóm przygotowywane, iako też na to uskarza, iż owi rozboynicy morscy wszelkie prawa Narodów nadwerężaiący, w Półnono-Amerykańskich portach zawsze bezpieczne schronienie znayduią. Takowe uzbraiania dzieią się bezkarnie w Baltimorze. Ledwie sobie zadaią pracy w ukrywaniu onychże, i poczytuią to za rzecz dostateczną do ochronienia winowayców od skutków praw, którym w tym względzie potrzebney dzielności brakuie.

To przedstawienie Ministra Portugalskiego dało powód do kongressowey uchwały Zjednoczonych Stanów, mocą którey wszystkim Obywatelom Północno-Amerykańskim pod karą pieniężną 10,000 dolarów, uzbraiania okrętów dla zagranicznych Mocarstw woynę prowadzących, zakazano. — Ta uchwała została z rozkazu Prezydenta Zjednoczonych Stanów, Hiszpańskiemu Ministrowi Kawalerowi Onis, w Wassyngtonie urzędownie udzieloną.

Wielka Brytaniia.

Gazeta Dworska Londyńska z dnia 15. Lipca umieściła dwie odezwy Królewskie. Pierwsza zawiesza na ten rok zwołanie i zgromadzenie milicyi kraiowey, co się innemi czasy co rok działo, aby ią w robieniu bronią i w obrotach woyskowych ćwiczyć.

Druga odezwa zwiastuie przebaczenie wszystkim osobom, które do burzenia warsztatów i innych narzędzi mechanicznych należały, pod warunkiem, aby się przed dniem 1wszym przyszłego miesiąca Września u iakowego Sędziego pokoiu stawiły, i czas i mieysce popełnioney zbrodni wyiawiły. Od tey łaski wyłączeni są tylko ci, którzy w Loughboroughu zbrodnię popełnili, ponieważ tam okoliczności obciążaiące zachodziły. Przy-

pominaią sobie, że Lord Sidmouth tę odezwę w Izbie wyższey zapowiedział, gdy się naradzano nad proiektem do prawa, mocą którego na podobne zbrodnie karę śmierci postanowiono.

Dnia 15. Lipca przełożono Xięciu Rejentowi wyroki śmierci na ostatnich posiedzeniach wydane. Sąd karzący (Old-Bayley) zakończył posiedzenia swoie, w których ciągu 43 wyroków na śmierć, a 47 wyroków na deportacyę wydał. Między ostatniemi iest 6 na całe życie, 8 na 14, a reszta na 7 lat.

Jedna z gazet Londyńskich twierdziła, iżby Francya z traktatu handlowego z Angliią — naywiększe korzyści fizyczne i moralne zyskiwała; lecz że od teraźnieyszego Ministerium Francuzkiego żadnego liberalnego środka spodziewać się nie można; nienawiść bowiem przeciwko Anglii, iest potrzebnym przymiotem Ministra ze szkoły rewolucyiney, iaki obecnie we Francyi włada!" — Na to odpowiada ministeryalna gazeta Londyńska Kuryer: „Jeżeli traktat handlowy z nami iest dla Francyi korzyścią, nie poymuiemy, coby ią wstrzymywało od uczynienia tego, co iey pożytek przynosi. Ministrowie, którzy obecnie Francyą rządzą, są niezawodnie przekonani o przysłudze, iaką Angliia tak Francyi, iako też i całey Europie uczyniła, i nie mniey skłonni są żyć z nami nayserdeczniey i nayprzyiaźniey. Nim o traktacie handlowym mówić zechcemy, należałoby się pierwey wywiedzieć, czyli w tey mierze iuż w samey rzeczy kroki przedsięwzięto; iakie zawady takowym na drodze stanęły, i czyli nie poczytano za rzecz dogodnieyszą roztrząsanie tego przedmiotu odłożyć do chwili, gdzieby Francya obcemi woyskami iuż więcey nie zaięta, środki i źródła pomocne swoie bardziey rozwinąć zdołała."

Okręt Lord Cathcart zawinął był dnia 25. Maia do wyspy S. Heleny, a dnia 29go opuścił zatokę tameczną. W ciągu czasu, przez który tam wypoczywał, nadpłynęły tam 2 okręty rządowe z żywnością.

Szwecya i Norwegiia.

Oto iest mowa, którą miał Krolewic Następca tronu, gdy Syna swoiego, Xiążęcia Sudermanii Oskara, d. 14. Lipca do Rady Stanu wprowadził:

„Nayiaśnieyszy Krolu! Obecne zgromadzenie Rady Stanu, w którey syn móy pierwszy raz w niey zasiada, wzbudza żywe wzruszenie w sercu moiem. Jest to dla niego i dla mnie nowem dobrodzieystwem, któreśmy W. K. Mości winni. N. Panie, przekonany iestem, iż on znać będzie pobudki, które go do Rady Stanu powołuią. Spodziewam się, że mi W. K. Mość takowe wyłuszczyć dozwolisz, i że PP. Współczłonkowie Rady, na ten raz radzi ustąpią czułości oyca w pełnieniu obowiązku, któregoby każdy z Nich podobnież dopełnić zdołał."

„Kochany synu! Wychowanie, które dotychczas miałeś, było tylko wychowaniem przygotowawczem. Wiadomości, iakich nabyłeś, wspólne są wszystkim młodym ludziom wieku twoiego, z których rodzice światłych i cnotliwych ludzi, oraz pożytecznych obywateli ukształcić chcieli. Takie wychowanie dostatecznem iest dla tych, którzy na tem przestaią, aby maiątku swoiego w pożyciu prywatnem przyzwoicie używali. Ale ci, którzy chcą piastować urzędy Stanu i służyć Krajowi, powinni się do tego przez prace nowego rodzaiu sposobić. Dzisiey więc zaczyna się dopiero szczególne wychowanie twoie, wychowanie rangi, do którey powołanym iesteś."

„Przy pieczołowitości, z którą cię do tego sposobiłem, polegałem naywięcey na nauce historyi. Teraz poznasz, iak potrzebną ci ta wiadomość była, i iak bardzo ci nauki dzieiów pożytecznemi bydź mogą. One wskazały ci początek Monarchów, iaki początek tych tytułów, i iak one strconemi i zniszczonemi bydź mogą. Historya musiała cię przekonać, że Monarcha zaszczyt rangi swoiey przez wielkie cnoty i celuiące przymioty pozyskać sobie powinien, że piękne czyny podziwienie Narodów wzbudzaią, że atoli dobre czyny pełnić potrzeba, aby ich miłość pozyskać. Wszystko, co pragnienie własnego zysku albo pochlebstwo wymyśliło, aby Monarchow względem ich czynności mamić, wnet znika przed iasnością prawdy. Pożyteczność, sprawiedliwość, oto pieczęć, którą czasy poważaią, to iest iedyna trwała sława. — Tego, moy synu, musiała cię historya iuż nauczyć. Wyryi iey nauki głęboko w sercu swoiem. Pomniy, że świetna korona, którą Lud wolny daie, zawsze chwiać się będzie na głowie dumą i upartością nadętey, i że się do niey przez głębokie uczucie obowiązków Królewskich i praw Narodów przygotowywać należy."

„Biada Monarsze, który sobie wystawia, że przez niszczenie praw Ludu swoiego, blask i potęgę tronu pomnaża! Pomniy synu móy na to, że naymądrzeyszym Monarchą iest ten, który własnemi oczyma śledzi przyczyny, co Państwu zburzeniem zagrażaią, który im zapobiega pierwey, nim się zjawiaią, i który przez własne praw poważenie powrotowi onychże przeszkodzić umie.

X 2

Aby dobrze poznać te prawa, aby ie samemu dopełniać i przez wszystkich dopełniane widzieć, i aby ie coraz bardziey wydoskonalać, — na to musisz w przyszłości całą staranność swoią łożyć. Sztuka ponowania powinna bydź przedmiotem nowey nauki i uzupełnieniem wychowania twoiego.“

„Od dawnych czasów porównywano Kray z Rodziną, a Naczelnika Kraiu, maiątkiem publicznym mądrze zawiaduiącego, z gospodarnym oycem, który na dobro dzieci swoich troskliwie pamięta. O takim Rządzie mówiono, że iest oycowskim, o tych zaś, którzy ster iego mieli, że są oycami Ludu. Język ten iest prostym, iak myśl, którą wyraża. Ludzi wzięto za wzór zawiadywania Kraiami, iakiegokolwiek bądź rodzaiu kształt Rządu bydź może.“

„Kraie, iak Rodziny, maią wielorakie przyczyny kwitnienia i zamożności, równie iak i wielorakie przyczyny upadku i zguby. Kiedy oyciec rodziny iest umiarkowanym, kiedy iest przyiacielem porządku i oszczędności, kiedy w uprawie ziemi swoiey, lub w utrzymywaniu swoiego warsztatu naystarannieyszey czynności dokłada, kiedy wydatki swoie ściśle według przychodów mierzy, — wszystko to nie iest ieszcze dostatecznem do zabezpieczenia iego własnego dobra, i losu dzieci iego. Nie powinien prędzey odpoczywać, i pierwey nie może sądzić, iż wszystkich obowiązków swoich dopełnił, dopóki mądrą przezornością swoią tyle nie oszczędzi, ażeby mógł znieść spokoynie kilka lat niedostatku lub zatamowania handlu; dopóki przez swoią mądrość i dzielność charakteru swoiego, w dzieci swoie tegoż samego ducha porządku i pracowitości nie wpoi, dopóki nareszcie w przemiiaiących stosunkach i układach swoich, dziedzictwa onychże od wszelkich zaprzeczeń nie zabespieczy.“

„Pomyślność Kraiu zawisła ieszcze od przyczyn zawikłańszych; obeymuie bowiem powszechne stosunki, które rozmaite Ludu klassy, Rząd z Narodem, i Narod z Rządem łączą, i szczególne stosunki tegoż Rządu z Rządami innych Narodów.“

„Nadaremnie usiłowałby Rząd przez mądre i gospodarne zawiadywanie dogodzić interessowi, który go z Narodem łączy, i prywatnemu interessowi rozmaitych klass swoich; byt Kraiu takiego byłby ieszcze niepewnym, gdyby ten Rząd ustawiczney nie zwracał uwagi na kroki sąsiadów swoich, gdyby nie miał ani środków, ani chęci do odpierania niesprawiedliwych napadów. Dzieie Narodów aż nadto okazały, że nawet sama ich wielkość czasem przyczyną ich upadku bywa, i że Lud nie inaczey długiego pokoiu spodziewać się może, iak będąc zawsze do woyny gotowym.“

„Nadaremnie łożyłby także Rząd wszystkie starania swoie na to, aby z Rządami zagranicznemi w dobrem porozumieniu zostawać; nadaremnie zabezpieczałby się woienną postawą swoią od wszelkich przedsięwzięć nieprzyiacielskich; — Kray dążyłby przecież do upadku swoiego, gdyby złem urządzeniem zawiadywania wewnętrznego prawdziwe źródła pomyślności publiczney odwrócono, lub onymże zaginąć dano. Biada Narodom, których Monarcha chciałby bydź tylko Woiownikiem; biada owym, których Naczelnik iest tylko Zarządcą. Barbaryyskie i niewiadome Narady długo dawały się łudzić sławą woienną, w śpiewach i i na biesiadach swoich wielbili tylko Wodzów, którzy ich do boiu prowadzili. Ale Narody, które za pochodnią rozumu doszły do celu, iaki im natura wytyka, poznały przez długie doświadczenia i przez za długie nieszczęścia, że na wspólnem działaniu i połączeniu się sztuki woyskowey z wiadomością zarządu, istotnie zasadza się sztuka rządzenia Ludem i doprowadzenia go do szczęśliwości. Rząd, który tę sztukę posiada, i oney dzielnie używa, zasługuie na hołd wdzięczności, który w wieku oświecenia dla bystrości ieniuszu i dla cnoty pochlebnym bydź musi.

(*Dokończenie nastąpi.*)

Królewski Sąd dworski Sztokolmski skazał traktyera Lindboma z powodu iego pod dniem 13. Marca uczynionego, a niedowiedzionego doniesienia, na przeproszenie niesłusznie obwinionych osób, i na 28 dniowe więzienie o chlebie i wodzie; Podpułkownika zaś, Barona Klinkowstroema, za zaniedbanie przezorności na karę pieniężną 30 talerów, z przywróceniem sławy. Od Króla zawisło uznanie w Sądzie naywyższym, czyli ten wyrok utrzymać się ma.

Obadwa ludzie z Gotlandyi, którzy pili zdrowie Gustawa V., zostali skazani na utratę czci i życia. Słychać atoli, iż Królewic Następca tronu wstawi się za nimi u Monarchy i wyiedna im przebaczenie. Zdaie się iednak, iż na nieiaki czas będą odesłani do twierdzy.

Rossya.

Gazety Rossyyskie zawieraią wciąż opisy nocy i balów, które się z powodu zaślubienia W. Xięcia Rossyyskiego Mikołaja z Królewną Pruską, w Petersburgu odprawiały.

Branicki, niegdyś Hetman koronny, zszedł z tego świata w dobrach swoich w Rossyi.